

Oslo, 06.04. 2018

Til: Olje- og energidepartementet (postmottak@oed.dep.no)
Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Postmottak@kmd.dep.no)
Klima- og miljødepartementet (Postmottak@kld.dep.no)

Kopi: Miljødirektoratet (post@miljodir.no)
Norges vassdrags- og energidirektorat (nve@nve.no)

Nasjonale villreinområder må være et sterkt eksklusjonskriterium.

Naturvernforbundet, Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Friluftsliv, Sabima, Norsk Ornitologisk Forening og WWF viser til arbeidet med nasjonal ramme vindkraft. Vi ønsker med dette å sette fokus på ivaretagelse av villreinen i den nasjonale rammen. Den nasjonale rammen må tydeliggjøre at villreinens plass i norsk fjellfauna skal sikres og at det ikke skal etableres vindkraftverk i nasjonale villreinområder.

I St. meld. 14 (2015-2016) *Natur for livet* understreket regjeringen problemene villreinen allerede møter i flere områder på grunn av ferdsel og arealinngrep, spesielt ved viktige trekkorridorer. I stortingsmeldingen blir også klimaendringene trukket frem som et nåværende og antatt større fremtidig problem for villreinen som følge av et mildere vintervær, med periodevis nedising av matressursene. Dette vil kunne gi større behov for beiting i randsonene. Slike forhold påvirker for øvrig store deler av naturmangfoldet i fjellets økosystem, og setter krav til en enda mer hensynsfull ivaretagelse av fjellområdene i fremtiden.

Norge har et særlig ansvar for å ta vare på villreinen. Det er i Norge vi finner de siste restene av europeisk fjellrein. Arten er presset fra mange kanter. Inngrep og tiltak i villreinens leveområder har medført en oppdeling av artens leveområder slik at vi i dag forvalter villreinen i 23 mindre villreinområder. Ti av disse områdene har status som nasjonale villreinområder. Uten en helhetlig forvaltning som ser de mange små inngrep og tiltak i en sammenheng, vil en fragmentering av villreinområdene fortsette. Dette vil være i strid med nasjonale miljømål og internasjonale forpliktelser for bevaring av arten.

Viktigheten av å unngå en «bit for bit-nedbygging» av naturen har Regjeringen selv løftet fram i St.meld. 14 (2015-2016). Alle nivåer innenfor offentlig forvaltning må ta sin del av ansvaret for å forvalte villreinområdene slik at vi stopper denne utviklingen og sikrer dagens allerede marginaliserte leveområder.

Stortinget har satt fokus på villreinen og understreket hvor viktig det er at vi følger opp våre forpliktelser slik at også framtidige generasjoner skal kunne ha glede av å oppleve villreinen i norsk natur. For å nå denne målsettingen, har myndighetene valgt å særlig prioritere ti av villreinbestandene gjennom å gi leveområdene til disse bestandene status som nasjonale villreinområder.

I St meld. Nr. 21 (2004 – 2005) *Regjeringens miljøvernpolitikk og riktes miljøtilstand* sa regjeringen blant annet:

«Regjeringen mener det er viktig å legge til rette for å bevare nødvendige leveområder for villrein. Regjeringen vil derfor følge opp forslaget om å avgrense to «europiske villreinregioner» som gjenspeiler villreinbestandenes innvandringshistorie. Regjeringen vil også gi villreinområder som er spesielt viktige for artens framtid i Norge, status som «nasjonale villreinområder». Avgrensing og innhold skal avklares gjennom regionale planprosesser. Planer som omfatter de samlede bruks- og verneinteressene bør gjennomføres for de øvrige villreinområdene med randsoner.»

I komiteinnstilling (Innst. S. nr. 228 (2004 – 2005)) til denne Stortingsmelding het det blant annet:

«Komiteen støtter de arealpolitiske målene slik de er listet opp i meldingen, og vil særlig understreke at villreins leveområder skal sikres, bevaring av strandsonen som verdifullt natur- og friluftslivsområde, og at vassdragene skal forvaltes gjennom en helhetlig arealpolitikk.»

Dette dannet grunnlaget for at daværende Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet (KLD)) ba fylkeskommunene om å igangsette arbeidet med fylkesdelsplaner for en helhetlig forvaltning av de ti nasjonale villreinområdene. De regionale forvaltningsplanene skulle avveie villreininteressene opp mot næringsinteresser, planene skulle definere grensene for de nasjonale villreinområdene, og sikre et godt grunnlag for en langsiktig og god forvaltning av villreinområdene. Planene skulle gi rammer for en langsiktig arealforvaltning som balanserer bruk og vern, og de skulle være retningsgivende for kommunal planlegging og gi føringer for statlig og fylkeskommunal sektorplanlegging.

Våre organisasjoner vil vise til saken om konsesjon for bygging av Hovatn vindkraftverk i Setesdal Austhei villreinområde som et eksempel på at villreinen skal ha forkjørsrett i nasjonale villreinområder. Dette var grunnlaget for vurderingene som departementet vektla tyngst for sin behandling av klager på NVEs vedtak om konsesjon for Hovatn vindkraftverk.

For Setesdal Austhei og Setesdal Ryfylke villreinområder er det Heiplanen som skal sikre en god forvaltning av de to nasjonale villreinområdene. Planen har fastsatt en grense som skal ivareta villreins arealbruk til ulike årstider. Arbeidet tok tid og det var en krevende prosess der ulike interesser ble veid opp mot hverandre. Planområdet for det omsøkte vindkraftverket ville i stor grad ligge innenfor nasjonalt villreinområde slik det er definert i Heiplanen.

Olje- og energidepartementet (OED) tok januar 2018 klagen på NVEs konsesjon til Hovatn vindkraftverk til følge. I klagebehandlingen har departementet lagt stor vekt på hensynet til villreinen og det faktum at tiltakets planområde lå innenfor det nasjonale villreinområdet. I OEDs klagesvar heter det blant annet at «Etter Heiplanen skal villreins interesser i nasjonale villreinområder tillegges stor vekt i all arealforvaltning og saksbehandling».

Vi som organisasjoner vil understreke at Norge har et ansvar for å sikre en bærekraftig forvaltning av villreinen. Dette ansvaret innebærer at villreinen må ha forkjørsrett i områdene som Stortinget har vedtatt at villreinen skal prioriteres. Bygging av vindkraftverk er eksempel på tiltak som ikke er forenelig med intensjonen bak etableringen av de ti nasjonale villreinområdene. Vi som organisasjoner forventer derfor at nasjonale villreinområder skal være et sterkt eksklusjonskriterium, der utbygging av vindkraftindustri er uakseptabelt.

Vi ber om et snarlig møte med departementene samlet for å diskutere saken og underbygge våre argumenter.

Mvh

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Arnodd Håpnes". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal stroke at the end.

Naturvernforbundet v/fagleder Arnodd Håpnes

Den Norske Turistforening v/Oddvin Lund /s/

Norges Jeger- og Fiskerforbund v/Siri Parmann /s/

Norsk Friluftsliv v/Hans Erik Lerkelund /s/

Sabima v/Anne Breistein /s/

Norsk Ornitologisk Forening v/Kjetil Solbakken /s/

WWF v/Ingrid Lomelde /s/